

يد الله يا صفت يد در اسلام

با مطالعه قرآن، آیات مختلفی را می‌بینیم که در آنها لفظ «يد» به خداوند نسبت داده شده؛ اگرچه از کیفیت آن اطلاع نداریم، لكن کسی نمی‌تواند این لفظ را انکار کند.

آیات

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ ۚ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا ۚ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۚ وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ ۚ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (64) مائدة

و یهود گفتند: دست [قدرت] خدا [نسبت به تصرف در امور آفرینش، تشریع قوانین و عطا کردن روزی] بسته است. دست هاشان بسته باد و به کیفر گفتار باطلشان بر آنان لعنت باد؛ بلکه هر دو دست خدا همواره گشوده و باز است [به هر چیز و به هر کس] هر گونه بخواهد، روزی می‌دهد. و مسلماً آنچه از جانب پروردگارت به سوی تو نازل شده است، بر سرکشی و کفر بسیاری از آنان می‌افزاید. و ما میان [یهود، نصاری و گروه‌های دیگر] آنان تا روز قیامت کینه و دشمنی انداختیم. هر زمان آتشی را برای جنگ [با اهل ایمان] افروختند خدا آن را خاموش کرد، و همواره در زمین برای فساد می‌کوشند، و خدا مفسدان را دوست ندارد.

همانطور که در آیه بالا واضح است خداوند ۲ دست به خود نسبت می‌دهد، ولی از آنجا که چیزی به مانند خدا نیست ۲ دست خداوند را به چیزی تشبیه نمی‌کنیم.

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مََعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي ۚ أَسْتَكْبَرْتَ ۖ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ (75) ص
گفت: یا ابلیس، چه چیزی تو را منع کرده که سجده بکنی به آنچه که با دو دستم خلق کردم؟ آیا استکبار کردی یا از بلند مرتبگان بودی؟

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۚ فَمَنْ تَكَثَّرَ فَأِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا (۸۰) الفتح

آنان که با تو بیعت می‌کنند جز این نیست که با خدا بیعت می‌کنند. دست الله بالای دستهایشان است. و هر که بیعت را بشکند، به زیان خود شکسته است. و هر که بدان بیعت که با خدا بسته است وفا کند، او را مزدی کرامند دهد. (۸۰) فتح

احادیث

خَلَقَ اللَّهُ أَرْبَعَةَ أَشْيَاءَ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لِلسَّائِرِ الْأَشْيَاءِ: كُنْ فَكَانَ

• نقض الدارمي على المريسي – عثمان بن سعيد الدارمي

وقال الدارمي حدثنا موسى بن إسماعيل حدثنا عبد الواحد بن زياد حدثنا عبيد بن مهران وهو المكنب حدثنا مجاهد قال عبد الله بن عمر خلق الله أَرْبَعَةَ أَشْيَاءَ بِيَدِهِ: الْعَرْشُ، وَالْقَلَمُ، وَعَدْنُ، وَآدَمُ، ثُمَّ قَالَ لِلسَّائِرِ الْخَلْقِ كُنْ فَكَانَ.

• بيان تلبیس الجهمیة فی تأسيس بدعهم الکلامیة – ابن تیمیة

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اِحْتَجَّ آدَمُ وَمُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عِنْدَ رَبِّهِمَا فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى قَالَ مُوسَى أَنْتَ

آدَمُ الَّذِي خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ وَأَسَجَدَ لَكَ مَلَائِكَتَهُ وَأَسْكَنَكَ فِي جَنَّتِهِ ثُمَّ أَهْبَطْتَ النَّاسَ بِخَطِيئَتِكَ إِلَى الْأَرْضِ فَقَالَ آدَمُ أَنْتَ مُوسَى الَّذِي اصْطَفَاكَ اللَّهُ بِرِسَالَتِهِ وَكَلَامِهِ وَأَعْطَاكَ الْأَلْوَابَ فِيهَا تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ وَقَرَّبَكَ نَجِيًّا فَبِكُمْ وَجَدْتَ اللَّهُ كَتَبَ التَّوْرَةَ قَبْلَ أَنْ أُخْلَقَ قَالَ مُوسَى بِأَرْبَعِينَ عَامًا قَالَ آدَمُ فَهَلْ وَجَدْتَ فِيهَا (وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى) قَالَ نَعَمْ قَالَ أَفَتُلَوِّمُنِي عَلَى أَنْ عَمِلْتُ عَمَلًا كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيَّ أَنْ أَعْمَلَهُ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَنِي بِأَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى . رَوَاهُ مُسْلِمٌ

• مشكات المصابيح – الإيمان – الإيمان بالقدر – الفصل الأول

اقوال

أبوحنيفة

الْقَوْلُ فِي الصِّفَاتِ

وَلَهُ يَدٌ وَوَجْهٌ وَنَفْسٌ كَمَا ذَكَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْقُرْآنِ فَمَا ذَكَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْقُرْآنِ مِنْ ذِكْرِ الْوَجْهِ وَالْيَدِ وَالنَّفْسِ فَهُوَ لَهُ صِفَاتٌ بِلَا كَيْفَ وَلَا يُقَالُ إِنَّ يَدَهُ قَدْرَتُهُ أَوْ نِعْمَتُهُ لِأَنَّهُ فِيهِ إِبْطَالُ الصِّفَةِ وَهُوَ قَوْلُ أَهْلِ الْقَدَرِ وَالْإِعْتَزَالِ وَلَكِنْ يَدُهُ صِفَتُهُ بِلَا كَيْفَ

• كتاب الفقه الأكبر – ص: 27 – أبو حنيفة النعمان

وَهُوَ خَالِقُ الْأَيْدِي وَوَجْهِهِ لَيْسَ كَوَجْهِهِ خَلْقُهُ وَهُوَ خَالِقُ كُلِّ الْوُجُوهِ وَنَفْسِهِ لَيْسَتْ كَنَفْسِ خَلْقِهِ وَهُوَ خَالِقُ كُلِّ النُّفُوسِ {لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ}

و او خالق دستان است و وجه او مانند وجه خلق خود نيست، و او خالق كل وجوه است، و نفس او مثل نفس خلق خود نيست، و او خالق كل نفس ها است «ليس كمثله شيء وهو السميع البصير».

• كتاب الفقه الأكبر – أبو حنيفة النعمان

Updated At:
username:

2026-05-04 05:16:48
x4748@tridectet.ir

Related posts

- صفت يد در كتب شيعه اثني عشرى
- آيا صفات عين ذات هستند؟
- لقاء خداوند در اسلام
- آيا مكر و كيد از صفات الله است
- توحيد در صفات چيست و صفات الله چيست